

Organik Cumartesi Pazarı

Koray Çalışkan

koray.caliskan@boun.edu.tr

Cumartesi günü Şişli Belediyesi'nin desteğiyle açılan Feriköy'deki organik pazara gittim. Yarım futbol sahası büyüklüğündeki pazar, tahminimin aksine organik olmayan pazarlardan çok daha pahalı değildi. Mevsim sebzeleri ve meyveleri ortalama yüzde 10-15 daha pahalı. Ancak bu fiyat farkı yanıltıcı, zira uzun vadede organik yiyecekler kimyevi gıdadan çok daha ucuz. Bunun üç nedeni var.

Öncelikle organik gıda yememek, sağlık güvencesi olmadan, sosyal sigortasız yaşamak gibi bir şey. Elmayla, marulla bedenimize giren ve en mahrem yerlerimizde dolaşan kimyevi maddeler, hele genetiği değiştirilmiş organizmaların mikroskopik kalıntıları, birçok kanser ve benzeri hastalığa neden oluyor. Farkına varalım artık. Üç kuruş tasarruf için, hayatımızı riske atıyoruz, doğayı riske atıyoruz.

Aslında organik gıdaya destek olunmaması nedeniyle piyasası derinleşmediği için fiyatlar biraz daha pahalı. Zira organik gıdalar da kimyevi gıdalar kadar yaygın olsa fiyatlar aşağı inecektir.

Mübadele mekanizmasındaki derinlik eksikliğine ek olarak, üretimin az olması ve desteklenmemesi de fiyatları yukarı çeken bir etkide bulunuyor. Bu nedenle biz aldıkça ucuzlayacak bir gıda organik gıda.

ORGANİK DE NE?

Sıklıkla unuttuğumuz bir şey var: Kimyevi gıdaların her yanımızı sarması, köylü tarımı sayesinde üretilmesi gereken normal gıdaya organik dememize yol açıyor. Köylüler binyıllardır insanlığı organik gıdayla değil, gıdayla beslediler. Ne zaman ki tanımı gereği organik olagelen gıdanın suni, kimyevi katkılı türevleri peydahlandı, gıdayı organik olan/olmayan diye ayırtırmak gereği doğdu, Yeşil devrimin neoliberal piyasa devrimiyle birleşmesi sayesinde inanılmaz bir gıda bolluğu ortaya çıktı. Şu anda dünya nüfusunun ihtiyacı olandan yüzde 10 daha fazla gıda üretiliyor. Ama açlığa çare bulunabilmiş değil!

Genetiği değiştirilmiş organizmaları pazarlayan ve kimyevi maddeleri bize gıda diye yutturmaya çalışan çokuluslu şirketler, önerdikleri tarımın açlığı da bitireceğini söylüyorlar. Ama anlamıyorlar ki sorun gıda olmaması değil. Kalitesiz gıdanın kapitalist şirketler tarafında üretilip pazarlanması. Bu nedenle çok üretiliyor, ama çok insan hâlâ aç.

KÖYLÜ TARIMI

Aslında gıdayla kuracağımız ilişkinin en sağlıklısı, şirketlerin egemenliğine girmeye teşne organiktik sertifikasyon ve organik gıda üretimi sistemini özendirmek olmamalı. Yapılması gereken köylü tarımı üzerinden yürüyen ve bağımsız çiftçi kolektifleri ya da kooperatiflerinin kendi inisiyatiflerinde gerçekleştirebilecekleri tarımı özendirmek. Çiftçi Sendikaları Konfederasyonlaşma Platfor-mu'nu kuran sendikaların buna dair girişimleri var. Uzun vadede Feriköy'deki gibi isabetli ve güzel girişimlere, köylülerin örgütlediği ve kentlilere doğrudan gıda ulaştırdığı pazarlar ve kooperatifler de eklenmeli. Ancak bu sayede sağlıklı gıda üretimi, tüketimi ve mübadelesi sürdürülebilir bir hal alır.

Yoksa Feriköy Pazarı gibi girişimler, City Farm gibi ultra pahalı ve burjuva yönelimli yatırımların, üst orta sınıf alternatifi olarak kalır. Böylece sağlıklı gıda tüketmek, yüksek sınıf kimliğinin tefrik mekanizması olarak ku-rumsallaşır, ki beslenme açısından sağlıklı, ancak sınıfsal açıdan muarız bir durum ortaya çıkar.

SAMSUNLU JAPONLAR

Açık Radyo'da "Toprak Ana" adlı etkileyici programı yapan Cem Birder'le karşılaştık pazarda. Samsun'da doğal tarım yapan ve oradaki çiftçilere bu felsefeyi ve yetiştirme yollarını öğreten iki Japon çiftçi arkadaşıyla tanıştırdı beni. Doğal tarım sayesinde insanın doğayla kurduğu ilişkiyi yeniden tanımlayabileceğini düşünen bu arkadaşlar devrimci fikirlere sahipler. İlgilenenler Satoru Bey'e istanbul@shumei.eu adresinden ulaşabilirler. Kızı-lırmak'a yeni bir soluk getiren bu arkadaşların deneyimine daha yakından bakmalı. Zira şirketlerin yaptığı organik tarımı eleştiren Satoru, hayvan gübresinin de kullanılmasına karşı. Toprak yeter diyor.

YENİ EKONOMİLER

Burjuva iktisatçıları bize "tek ekonomi var, bizimki" diyor. Solun bir kısmı bu numarayı yutuyor. Tamam onu yıkalım, sosyalist ekonomi kuralım diye düşünüyor. Oysa anti-kapitalist ve çevreyle uyumlu ekonomiler inanç ve yaratıcılıkla bugün kurulmaya başlanabilir. Organik Pazar bunun çok mütevazı bir adımı. Daha önemli adımları Çiftçi Sendikaları Konfederasyonları atacak. Arkalarından gitmeli, kendi adımlarımızı düşlemeliyiz. Yeni yollar bu adımlarla açılacak.